

Kirken, fagorganisasjonen og demokratiet.

Streiftog inn i den store jungel.

Det er i dag tre begreper som spiller en dominerende rolle i vårt samfunnsliv og som er makt-faktorer hver på sin måte i menneskenes livsoppfatning og levevis. Det er Den hellige, alminnelige kirke, Den hellige, utilnærmelige faglige landsorganisasjonen og Det hellige, altomfattende demokrati.

Den hellige, alminnelige kirke har forpaktet gudsbegrepet og er blitt en makt over svake og usev stendige sinn. Dens herrer og ledere vokter med pavepolitisk skinnsyke over sine påståtte rettigheter, slåss innbyrdes, men står enig utad og omgjerder sitt kall med mystisismen i den såkalte apostoliske succession. Reaksjonær, som den ifølge sitt vesen må være, er den årvåkent på

krenke dens rettigheter. Den lokker med himmelen og truer med helvete, slik at dens får — ja de kaller dem så — blir så opptatt med å komme til himmelen, at de ikke får tid til å stanse opp og være gode mot sine medmennesker. Til dem alle vil vi si: Hvis de ikke har friheten, freden og gleden ved sin side på livsveien, kan de heller ikke vente at disse skal stå ved deres side, når de er nådd fram til det som de tror er målet. Derfor må der snart komme en åndelig fornyelse, et uvær over den kirke som ikke har holdt mål. Dens ledere må bli av en annen støpning, og de må lære å bli tjenere istedetfor å spille kirkefyrster. Under okkupasjonen skapte de en viss nimbus omkring seg, men den ble forspilt i de hatets år som fulgte. De glemte å tjene det gode og laget istedet heksesabatt etter de beste oppskrifter. Derfor er frafallet fra statskirken i full gang. De som beroliger seg med at statistikken ikke viser påfallende høye tall, er på sviktende grunn, for de kan ikke registrere det mentale forfall som på grunn av folkets åndelige lathet ikke omsettes i handling. Skriften står imidlertid på veggen, og den dag da det statsbærende parti ikke lenger har bruk for denne kverulerende stat i staten, er det uigjenkallelig forbi. Lyspunktet er at der da blir mere plass for personlig religiøsitet, for en innlevelse i gudsforholdet uten dogmer og organisert kirkemakt. Som det er med denne faktor

i dagliglivet, er det også med Arbeidernes faglige landsorganisasjon, den grå eminense bak sosialistpartiets utøvende aktører. Den er en makt, ikke bare i kraft av sine stadig økende millioner av kroner som med et urverks presisjon innsamles fra de hundre tusener av lydige medlemmer. Den er ennå mer en makt i kraft av solidaritetstanken, den gjensidige frykt for å bryte kameratskapets forpliktelser. Men mest av alt er den en makt i kraft av streikevåpnets tabu. En pest kan bekjempes, men en streik kan ikke heves uten høyeste ordre. Og det gjentar seg her som overalt ellers, at hvor mennesker regjeres av mennesker, regjerer en demon med. Og vår tids demon er streiken. Vi synes å ha glemt dens navn, for

denne ide er blitt et tøyelig begrep. Vi tenker da ikke på «folke-demokratiene» hvis problemstilling er noe for seg selv, men på Vestens demokratier i alle deres avskyngninger, fra den engelske parlamentarismen til New Deal, Thagaards-demokratiet og sosialistenes flertal diktatur. All makt er samlet i denne sal, sa en av våre store politikere i parlamentarismens barndom. Men i dag er en vesentlig del av både den lovgivende og den bevillende makt overført til den eksekutive makt og dens direktorater, og en hver med alminnelig gangsyn vil kunne se at dette etterhvert bringer demokratiet i fare. Men det later til at få reagerer og at førerprinsippet tross alt er på trappene. Vi fristes igjen til et sitat, denne gang av Willy Corsari i «Skib uten havn»: «Massene er som en kvinne. De følger heller et menneske enn en ide. De vel-

ter fram i en bred bølge og tilslutt følger alle blindt med strømmen i hælene på føreren.» Nå vil man kanskje med mistankens skjerpede blikk si: Aja, nå begynner «nazistene» å røre på seg igjen! — Men la oss da en gang for alle gjøre det klart, at vi ikke er tilhengere av det totalitære styresett av noensomhelst art.

— Det er mange som i advarende ordelag begynner å peke på at demokratiene er på vei mot den totalitære stat, og den maktkonsentrasjon som gradvis finner sted, er en farlig fristelse for dem som vil unncra seg folkets kontroll. De politiske partier synes ikke å ha vist disse problemer fornøden oppmerksomhet, og når bare spede presse-røster lar seg høre, skyldes det vel dels for lite utsyn og dels

innflytelse på reaksjonsevnen. En medvirkende årsak er også den suspensjon av toleransens prinsipp, som Johan Vogt kaller det, som varte ikke bare i okkupasjonens 5 år, men som fortsatt gir seg utslag i jøssingterroren. Vi tror at det er få som forstår hva det virkelige demokrati har lidd under dette, under blindheten, hatet, forfølgelsen av anderledes tenkende og underkjennelsen av den innsats som ble ytet i de onde år. Nå skal det bli slutt på fagstyret, skrev en ihuga vinstremann i «Nidaros» få dager etter «frigjøringen», og det ble slutt. Halvlærtheten overtok, skjemateningen fulgte etter, og så begynte det å bli sprekker i demokratiets murer. Skal vi komme noen vei i denne tøyelige og nærmest udefinerbare masse av problemer, må vi begynne med å spørre oss selv: Er vi demokrater og hva er demokrati. Før vi har dette på det rene, er det bare en tåpelig lek med ord, mens vi vandrer videre mot tvangsstyre, byråkratiisme, absolutt overvåking, politioppsikt med alt og alle, kort sagt: Totalitarisme.— Ernst Sørensen skriver i «Spektrum»: «Ideologiene er blitt forstenede lavarester etter den vulkanske ild, som en gang holdt dem flytende og levende i mulighetens sfære. — Er vi realister, så innser vi at uten et nytt impulserende menneske-bilde, vil ingen ny verden kunne

Du kjenner meg ikke, bror

Av Stein Sture

Er nakken knekket, er ånden død?
Du kjenner meg ikke, bror!
Er målet bare det daglige brød
og ellers livet en sensommers glød.
Er dette det ene, du tror?

Det er så mange som venter deg
til kampen for felles sak.
Det er så mange som lider som jeg
og vi har bare en eneste vei:
det enge, seirende tak.

Den kampen kaller på glød og tro
og mange vil falle fra.
Men du og jeg, vi må kjempe for to
vårt mål er en sikker forbrødringabro.
Vi vil bare gi, ikke ta.

Er lommen tom og er hånden svak,
så si meg det bare, bror.
For jeg har troen tross vrak i vrak
og hundrer tusen er fylkingen bak.
Det gjelder jo kun at du tror.